جۇڭگو كوممۇنیستىك پارتیاسی ورتالىق كومیتەتىنىڭ پارتیانىڭ 100 جىلدىق كۇرەسىنىڭ كەلەلى تابىستارى مەن تاریخىي تاجرىبەلەرى تۇرالى قارارى

(باسی 5 ـ بەتتە)

"مادەنیەت زور توڭكەرىسى" ایاقتاعاننان كەیىن، پارتیامىز بەن مەملەكەتىمىز قایدا باردى، قایدا تۇرادى دەگەن ماڭنزدى تاریخي ساتتە، پارتیا رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ عانا بىردەن ـ ءبىر شعار جول ەكەندىگىن، ویتپەگەندە، وسىزامانداندىرۋ سەتەرىمىز بەن سوتسیالیزم ىستەرىمىزدىڭ قۇردىمعا كەتەتىندىگىن تەرەڭ تانىپ جەتتى. 1978 ـ جىلى 12 ـ ایدا پارتیا 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كومیتەتتىڭ ءۇشىنشى جالپى ءماجلىسىن اشىپ، "تاپتىق كۇرەستى ارقاۋ ەتۋدى" باتىل ایاقتاتىپ، پارتیا مەن مەملەكەت قىزمەتىنىڭ تۇبىننەن ستراتەگیالىق بۇرىلىس جاساۋدى جۇزەگە اسىرىپ، رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ جانە سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسىنىڭ جاڭا ءداۋىرىن اشىپ، جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان بەرگى پارتیا تاریحىندا تەرەڭ ماڭىزعا یە ۇلى بۇرىلىستى جۇزەگە اسىردى. پارتیا "مادەنیەت زور توڭكەرىسىن" تۇبەگەیلى تەرىسكە شعارۋ جونىندە كەلەلى شەشىم جاسادى. 40 نەشە جىلدان بەرى، پارتیا وسى رەتكى جالپى ماجلىستە بەلگىلەنگەن لۇشیان، باعىت ـ ساياساتقا باستان ـ ایاق تاباندى بولپ كەلەدى.

پارتیا 11 ـ كەزەكتى ورتالىق كومیتەتىنىڭ ءۇشىنشى جالپى ماجلىسىنەن كەیىن، دەڭ شیاۋپىڭ جولداستى باستى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنیستەرى بۇكىل پارتیانى، بۇكىل ەلدەگى ءار ۇلت حالقىن نىتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، جاڭا جۇڭگو كوممۇنیستەرى بۇكىل پارتیانى، بۇكىل ەلدەگى تاریحىنداعى ەڭ ىقپالدى، ەڭ ىقپالدى ءىرى ۇلتتىق حالقىن نىتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان بەرگى ۇنامدى ـ ۇنامسىز جاقتاردىڭ تاجرىبەلەردى تەرەڭ قورىتىندىلاپ، سوتسیالیزم دەگەن نە، سوتسیالیزمدى قالاي كورىكەیتۇ كەرەك دەگەن وسى ءبىر ءتۇبىرلى ماسەلەنى نەگىز ەتىپ، دۇنیە ءجۇزى سوتسیالیزمنىڭ تاریحي تاجرىبەلەرىنەن ۇلگى الىپ، دەڭ شیاۋپىڭ نازاریاسىن ورناتىپ، یدەیانى ازات ەتىپ، شىندىقتى ءىس جۇزىندە نزدەپ، پارتیا مەن مەملەكەت قىزمەتىنىڭ ءتۇبىننەن ەكونومیكالىق قۇرىلىسقا اۋدارۋ، رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ سىندى تاریحي شەشىم جاساپ، سوتسیالیزمنىڭ ءمانىن شىنایى اشىپ، سوتسیالیزمنىڭ العاشقى ساتىسىندا نەگىزگى لۇشیاندى بەلگىلەپ، ءوز جولىمىزبەن ءجۇرۇدى، جۇڭگوشا سوتسیالیزم قۇرۇدى ایقىن العا قویىپ، جۇڭگوشا سوتسیالیزم قۇرۇداعى ءىرى قىدىرۋ نەگىزگى ماسەلەگە علمي جاۋاپ بەرىپ، 21 ـ عاسىردىڭ ورتاسىنا دەیىن ءۇش ساتىعا ءبولىپ جۇرگىزۋ، سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋدى نەگىزىنەن جۇزەگە اسىرۋ سىندى داموۋ ستراتەگیاسىن بەلگىلەپ، جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ نەگىزىن ءساتتى قالادى.

پارتیا 13 ـ كەزەكتى ورتالىق كومیتەتىنىڭ ءتورتىنشى جالپى ماجلىسىنەن كەیىن، جیاڭ زەمین جولداستى باستى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنیستەرى بۇكىل پارتیانى، بۇكىل ەلدەگى ءار ۇلت حالقىن نىتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، پارتیانىڭ نەگىزگى نازاریاسىنا، نەگىزگى لۇشیاننا تاباندى بولپ، سوتسیالیزم دەگەن نە، سوتسیالیزمدى قالاي كورىكەیتۇ جانە قاندای پارتیا قۇرۇ، پارتیانى قالاي قۇرۇ جونىندەگى تانىمدى تەرەڭدەتپ، "ۇشكە ۇاكىلدىك ەتۋ" ماڭىزدى یدەیاسىن قالىپتاستىردى، ىشكى ـ سىرتقى جاعداي توتەنشە كۇردەلى بولپ، دۇنیە ءجۇزى سوتسیالیزمى اۋىر بۇراڭدىقپەن جولقپان قاتاڭ سىناق الدىندا جۇڭگوشا سوتسیالیزمدى قورعاپ، سوتسیالیستىك بازار ەكونومیكاسى ءتۇزىلىسىنىڭ رەفورما نىساناسى مەن نەگىزگى جۇلگەسىن ایقىنداپ، سوتسیالیزمنىڭ العاشقى ساتىسىندا جالپىلىق مەنشىكتى نەگىزگى تۇلعا ەتكەن، كوپ ءتۇرلى مەنشىكتەگى شارۋاشىلىق قاتار دامیتىن نەگىزگى ەكونومیكالىق ءتۇزىمدى جانە ەڭبەگىنە قاراي ءبولۋدى نەگىزگى تۇلعا ەتكەن، كوپ ءتۇرلى ءبولىس ءتاسىلى قاتار ءومىر سۇرەتىن ءبولىس ءتۇزىمىن ورناتىپ، جاپىاي رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدىڭ جاڭا جاعدایىن اشىپ، پارتیا قۇرىلىسىنىڭ جاڭا ۇلى ینجەنەریاسىن بەلگىلەپ، جۇڭگوشا سوتسیالیزمدى 21 ـ عاسىرعا ءساتتى جەتكىزدى.

پارتیا 16 ـ قۇرىلتایىنان كەیىن، حۇ جینتاۋ جولداستى باستى ۇاكىل ەتكەن جۇڭگو كوممۇنیستەرى بۇكىل پارتیانى، بۇكىل ەلدەگى ءار ۇلت حالقىن نىتىماقتاستىرىپ جانە باستاپ، جاپىاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام قۇرۇ بارىسىندا امالیاتتا جاڭالىق اشۋدى، نازاریادا جاڭالىق اشۋدى، تۇزىمدە جاڭالىق اشۋدى ىلگەرىلەتپ، جاڭا جاعدایدا قاندای داموۋدى جۇزەگە اسىرۋ، قالاي داموۋ سیاقتى كەلەلى ماسەلەلەردى جەتە تانىپ جانە وعان جاۋاپ بەرىپ، علمي داموۋ كوزقاراسىن قالىپتاستىرىپ، ماڭىزدى ستراتەگیالىق وراي مەزگىلىن مىقتى ۇستاپ، بار ىقىلاسىن قۇرىلىس جۇرگىزۋگە شوعىرلاندىرىپ، بار زەیىنىمەن داموۋدى كوزدەپ، ادامدى نەگىز ەتۋدەن، جاپىاي، سایكەستى، بایاندى داموۋدان جازباۋدى باسا دارىپتەپ، حالىق تۇرمىسىن قامتاماسىز ەتۋگە جانە جاقسارتۋعا كۇش سالىپ، قوعامدىق ادىلدىكتى، تۇراشىلدىقتى جەبەپ، پارتیانىڭ بیلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسى مەن العاباسارلىق قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتپ، جاڭا جاعدایدا جۇڭگوشا سوتسیالیزمگە ءساتتى تاباندى بولدى جانە ونى دامىتتى.

رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدى ىلگەرىلەتۋ ءۇشىن، پارتیا ماركسیزمنىڭ یدەیالىق لۇشیانىن، ساياسي لۇشیانىن، ۇیىمدىق لۇشیانىن قایتا بەلگىلەپ، "ەكى ایتەۋىر" قاتە باعىتىن تۇبەگەیلى تەرىسكە شعاردى، ماۋ زىدۇڭ جولداستىڭ تاریحي ورنى مەن ماۋ زىدۇڭ یدەیاسىنىڭ علمي جۇیەسىنە دۇرىس باعا بەردى. پارتیا ەلمىز قوعامىنىڭ باستى قایشىلعىنىڭ حالقتىڭ كۇن سایىن ارتىپ وتىرعان ماتەریالدىق، مادەنیەتتىك قاجەتى مەن مەشۋۋ قوعامدىق ءۇندىرىس اراسىندعى قایشىلىق ەكەندىگىن، وسى باستى قایشىلقتى شەشۋ ءبىزدىڭ وزەكتى مىندەتىمىز ەكەندىگىن ایقىنداپ، دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام نىساناسىن ورتاعا قويدى. پارتیا ءار جاقتاعى قىزمەتتەردە ءبىر قىدىرۋ دۇرىس ساياساتتى قالىپنا كەلتىرىپ جانە بەلگىلەپ، حالىق شارۋاشىلىعىن رەتكە سالدى. پارتیا یدەیا، ساياسي، ۇیىم سیاقتى سالالاردىڭ بىلىقپالىلىقتى جونگە سالۋدى جاپىاي ورىستەتۋگە باسشىلىق ەتىپ، ناقاق، جالعان، قاتە دەلولاردى كەڭ كولەمدە اداقتادى جانە قوعامدىق قاتىناستى رەتتەدى. پارتیانىڭ «پارتیانىڭ رەسپۋبلیكامىز قۇرىلعاننان بەرگى ءبىرقانشا تاریحي ماسەلەسى تۇرالى قارار» دى» جاساۋى پارتیانىڭ جەتەكشى یدەیا جاعىنداعى بىلىقپالىلىقتى جونگە سالۋىنىڭ جەڭىسپەن ورىندالاندىعىن كورسەتتى.

پارتیا رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ جانە سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسىندا جاڭا جاعداي اشۋ ءۇشىن، ءسوز جوق، نازاریادا جاڭالىق اشۋ ارقىلى ىستەرىمىزدىڭ داموۋىنا جەتەكشىلىك ەتۋ كەرەكتىگىن تەرەڭ تانىپ جەتتى. دەڭ شیاۋپىڭ جولداس بىلاي دەپ اتاپ كورسەتكەن ەدى: ءبىر پارتیا، ءبىر مەملەكەت، ءبىر ۇلت ەگەر بارلىق ىستە كىتاپىازدىقتى شعار ءتۇیىن ەتىپ، یدەیادا توقىراسا، سوقىر سەنىمدى وربىتسە، وندا ول العا باسا الماىدى، ومىرشەڭدىگىنەن ایرىلادى، قۇرىپ ـ جوعالادى. پارتیا اقیقاتتىڭ ولشەمى ماسەلەسى جونىندە زور تالقى وربىستەتۋگە باسىلىق ەتىپ جانە ونى قولداپ، جاڭا امالیات پەن داۋىرلىك ەرەكشەلىكتى نەگىز ەتىپ، ماركسیزمگە تاباندى بولدى جانە ونى دامىتتى، جۇڭگوشا سوتسیالیزم قۇرۇدىڭ داموۋ جولى، داموۋ ساتىسى، ءتۇبىرلى مىندەتى، داموۋدىڭ قوزعاۋشى كۇشى، داموۋ ستراتەگیاسى، ساياسي كەپىلى، وتاننىڭ تۇتاستىعى، دیپلوماتیاسى جانە حالقارالىق ستراتەگیاسى، باسىلىق كۇشى جانە سۇیەنىش كۇشى سیاقتى ءبىر قىدىرۋ نەگىزگى ماسەلەگە علمي جاۋاپ بەرىپ، جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ نازاریالىق جۇیەسىن قالىپتاستىرىپ، ماركسیزمنىڭ جۇڭگوشالانۋى سىندى تىك سەكىرۋدى جۇزەگە اسىردى.

پارتیا 12 ـ قۇرىلتایى، 13 ـ قۇرىلتایى، 14 ـ قۇرىلتایى، 15 ـ قۇرىلتایى، 16 ـ قۇرىلتایى، 17 ـ قۇرىلتایى حالقارالىق جانە ەل ىشىندەگى جاعدایدىڭ داموۋ وزگەرىسىنە نەگىزدەلىپ، ەلمىز داموۋىنىڭ جاڭا تالابىن شعار ءتۇیىن ەتىپ، رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدى جانە سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتۋ جونىندە باستان ـ ایاق جاپىاي دایەكتى ورنالاستىرۋلار جاسادى، سوندای ـ اق كوپ رەت ورتالىق كومیتەتتىڭ جالپى ءماجلىسىن اشىپ، رەفورما، داموۋ، ورنىقتىلىق جاعىندعى ماڭىزدى قىزمەتتەردى ارناۋلى زەرتتەپ، ورنالاستىرۋ جاسادى. ەلمىز رەفورماسى اۋىل ـ قىستاقتاردا ونىمگە بىرلەستىرىپ وتباسىلارىنا كوتەرتىپ بەرۋ جاۋاپكەرشىلىك ءتۇزىمىن جولعا قويۋدان الدىمەن تابىسقا جەتىپ، قالالاردىڭ ەكونومیكالىق ءتۇزىلىس رەفورماسىنا قاراي بىرتىندەپ بۇرىلىس جاسادى جانە جاپىاي ورىستەتىلدى، سوتسیالیستىك بازار ەكونومیكاسى رەفورماسىنىڭ باعىتىن بەلگىلەپ، بازاردىڭ بایلىقتى ىڭعایلاۋىداعى نەگىزدىك رولىن اناعۇرلىم زور دارەجەدە، اناعۇرلىم كەڭ كولەمدە ساۋلەلەندىرىپ، نەگىزگى ەكونومیكالىق ءتۇزىم مەن ءبولىس تۇزىمىنە تاباندى بولدى جانە ونى كەمەلدەندىردى. پارتیا ەكونومیكالىق ءتۇزىلىس رەفورماسىن باتىل ىلگەرىلەتۋمەن بىرگە ساياسي، مادەنیەت، قوعام قاتارلى سالالاردىعى ءتۇزىلىس رەفورماسىن جۇرگىزىپ، پارتیا قۇرىلىسى ءتۇزىمى رەفورماسىن ىلگەرىلەتىپ، زامانىمىزداعى جۇڭگونىڭ جاعدایىنا ۇیلەسەتىن، ومىرشەڭدىككە تولى ءتۇزىلىس ـ مەحانیزمىن ۇزدىكسىز قالىپتاستىردى جانە دامىتتى. پارتیا سىرتقا ەسىك اشۋدى نەگىزگى مەملەكەت ساياساتى ەتىپ بەلگىلەپ، شىنجىن قاتارلى ەكونومیكالىق ەرەكشە رایوندارىدى قۇرۇدان، پۇدۇڭدى یگەرۋ، اشۋ، تەڭز جاعالاۋىنداعى، شەكارا بویىندا-عى، جاڭجیاڭ جاعالاۋىنداعى، جول بویىنداعى جانە ىشكى قۇرلىقتاعى ورتالىق قالالاردى سىرتقا اشىق ۇستاۋدان دۇنیە جۇزىلىك ساۋدا ۇیىمىنا كىرۋگە دەیىن، "سىرتتان ەڭگىزۋدەن" "سىرتقا شعارۋعا" دەیىن، حالقارالىق جانە ەل ءىشى سىندى ەكى بازاردان، ەكى ءتۇرلى بایلىقتان تولىق پایدالاندى. رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتۋ ارقىلى ەلمىز بارىنشا شوعىرلانعان جوسپارلى شارۋاشىلىق تۇزىلىسىنەن ومىرشەڭدىككە تولى سوتسیالیستىك بازار ەكونومیكاسى تۇزىلىسىنە، تۇیىق، جارتىلاي تۇیىق كۇیدەن شار تاراپقا ەسىك اشۋعا دەینگى تاریحي بۇرىلىستى جۇزەگە اسىردى.

سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋدى جەدەل ىلگەرىلەتۋ ءۇشىن، پارتیا حالقپا باسىلىق ەتىپ، ەكونومیكالىق قۇرىلىستى، ساياسي قۇرىلىستى، مادەنیەت قۇرىلىسىن، قوعامدىق قۇرىلىستى جۇرگىزىپ، ءبىر قىدىرۋ كەلەلى تابىستارعا قول جەتكىزدى. پارتیا ەكونومیكالىق قۇرىلىستى وزەك ەتۋگە تاباندى بولىپ، داموۋ ـــ بۇلجماس قاعیدا دەگەنگە تاباندى بولىپ، علىم ـ تەحنیكا ـــ ءبىرىنشى وندىرگىش كۇش دەگەندى العا قویىپ، مەملەكەتتى علىممەن، وقۋ ـ اعارتۋمەن كوركەیتۋ، بایاندى داموۋ، مەملەكەتتى دارىندىلار ارقىلى قۇدىرەتتەندىرۋ سیاقتى ماڭىزدى ستراتەگیالاردى اتقاردى، باتىس بولىكتى قاۋىرت اشۋدى ىلگەرىلەتىپ، شعىس سولتۇستىك ءوڭىر سیاقتى بایىرعى ونەركاسىپ بازالارىن كوركەیتىپ، ورتا بولىك وڭىرلەردىڭ كوركەیۋىن جەبەپ، شعىس بولىك وڭىرلەردىڭ الدىمەن داموىنا قولداۋ كورسەتىپ، قالا مەن اۋىلدىڭ، وڭىرلەردىڭ سایكەسە داموىن جەبەپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورىندارىدىڭ رەفورماسى مەن داموىن ىلگەرىلەتىپ، جالپىلىق مەنشىككە جاتپایتىن شارۋاشىلىقتى دامىتۋعا دەم بەرىپ جانە وعان قولداۋ كورسەتىپ، ەكونومیكانىڭ داموۋ تاسىلىندە بۇرىلىس جاساۋدى جەدەلدەتتى، ەكولوگیالىق ورتانى قورعاۋدى كۇشەیتىپ، ەكونومیكانىڭ بایاندى، قارقىندى داموىن ىلگەرىلەتىپ، مەملەكەتتىڭ كەشەندى قۇاتىن بارىنشا جوعارىلاتتى. پارتیا پارتیا باسشىلىعىنىڭ، حالقتىڭ وزىنە ـ ءوزى قوجایىن بولۋىنىڭ، مەملەكەتتى زاڭمەن باسقارۋدىڭ ورگانیكالى بىرلىگىنە تاباندى بولىپ، سوتسیالیستىك دەموكراتیالىق ساياسیدى دامىتىپ، سوتسیالیستىك ساياسي وركەنیەتتى گۇلدەندىرىپ، ساياسي ءتۇزىلىس رەفورماسىن بەلسەندى، ورنىقتى ىلگەرىلەتىپ، مەملەكەتتى زاڭمەن باسقارۋ مەن مەملەكەتتى مورالمەن باسقارۋدى ۇشتاستىرۋعا تاباندى بولىپ، جاڭا نەگىزگى زاڭدى جاساپ، سوتسیالیستىك زاڭمەن باسقارىلاتىن مەملەكەت قۇرىپ، جۇڭگوشا سوتسیالیستىك زاڭ جۇیەسىن قالىپتاستىرىپ، ادامدىق ۇقققا قۇرمەت ەتىپ جانە ونى قامتاماسىز ەتىپ، ەڭ كەڭ وتانشىلدىق بىرلىكساپتى بەكەمدەدى جانە دامىتتى. پارتیا مۇرات ـ سەنىم تاربیەسىن كۇشەیتىپ، سوتسیالیستىك وزەكتى قۇن جۇیەسى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتىپ، سوتسیالیستىك رۋحانى ورىكەنیەتتى گۇلدەندىرىپ، سوتسیالیستىك وزىق مادەنیەتتى دامىتىپ، سوتسیالیستىك مادەنیەتتىڭ قاۋىرت داموىن، قاۋىرت گۇلدەنۋىن ىلگەرىلەتتى. پارتیا حالىق تۇرمىسىن جاقسارتۋدى ءتۇیىن ەتكەن قوعامدىق قۇرىلىستى جەدەل ىلگەرىلەتىپ، حالىق تۇرمىسىن جاقسارتىپ، اۋىل شارۋاشىلىق باجىسىن كۇشىنەن قالدىرىپ، ءبىلىم الۋدان، ەڭبەكاقىدان، ەمدەلۋدەن، قارتتار كۇتىمدەلۋدەن، تۇرعىن ۇیدەن یگىلىكتەندىرۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتىپ، قوعامنىڭ جاراسىمدىلىعى مەن ورنىقتىلىعىن جەبەدى. پارتیا وسىزامانداناعان، جۇیەلىلەنگەن قۇدىرەتتى توڭكەرىستىك ارمیا قۇرۋ سىندى باس نسانانى ورتاعا قویىپ، اسكەري كۇرەس دایىندىعىنىڭ ءتۇیىنىن ینفورماتسیالانعان ءشىنارالىق سوعىستا جەڭىپ شعۋ جاعىنا قویىپ، جۇڭگوشا اسكەري ستەر رەفورماسىن ىلگەرىلەتىپ، جۇڭگوشا ارمیانى بىرەگەيلەندىرۋ جولىمەن ءجۇردى.

اۋمالى ـ توكپەلى حالقارالىق جاعداي الدىندا، پارتیا ءتورت نەگىزگى پرینسیپكە بۇلجماستان تاباندى بولپ، ءتۇرلى كەدەرگىلەردى باتىل الاستاپ، ەلمىزدىڭ رەفورمالاۋ، داموۋ، ورنىقتىلىق جالپى جاعدایىنا ساياتىن ءبىر قىدىرۋ حاۋپ ـ قاتەر مەن سناققا بایىپتىلىقپەن توتەپ بەردى. 20 ـ عاسىردىڭ 80 ـ جىلدارىنىڭ سوڭى مەن 90 ـ جىلدارىنىڭ باسىندا، سوۋەت وداعى ىدىراپ، شعىس ەۋروپادا شۇعىل وزگەرىس تۇىلدى. حالقارادعى كوممۇنیستىك پارتیاعا قارسى، سوتسیالیزمگە قارسى جاۋ كۇشتەردىڭ قولداۋى مەن جەلىكتىرۋىنە بایلانىستى، حالقارالىق جالپى اۋقىم مەن ىشكى اۋقىم 1989 ـ جىلى جازعا سالىم ەلمىزدە اۋىر ساياسي تولقۋ تۇىدىردى. پارتیا مەن ۇكىمەت حالققا سۇیەنىپ، بىلىقپالىققا تۇى ایقىن تۇردە قارسى تۇرىپ، سوتسیالیستىك مەملەكەت بىلەگىن ساقتاپ، حالقتىڭ ءتۇبىرلى مۇددەسىن قورعادى. پارتیا حالققا باسىلىق ەتىپ، ازیا فینانس دەڭگەيىنە قارسى تۇرۋ زاڭىن جاساپ، "تایۋاندى دەربەستەندىرۋدى" كوزدەیتىن بولشەكتەۋشى كۇشتەردى باتىل تەجەپ، وتاننىڭ بىرلىككە كەلۋىن جەبەپ، "ەكى جۇڭگو"، "ءبىر جۇڭگو، ءبىر تایۋان"، "تایۋان دەربەستىگى" دەیتىن ءتۇرلى پىعىلدارىدى پارمەندى تالقاندادى.

پارتیا ءداۋىردىڭ ەرەكشەلىگى مەن حالقارالىق جاعدایعا علمي تۇجىرىم جاساپ، بەیبىتشىلىك پەن داموۋدىڭ بۇگىنگى ءداۋىردىڭ باستى تاقىرىبى ەكەندىگىن العا قویدى. پارتیا دۇنیە ءجۇزىنىڭ بەیبىتشىلىگىن قورعاۋ، بىرگە داموۋدى جەبەۋ دیپلوماتیالىق ساياساتىنىڭ تۇپكى ماقساتىنا تاباندى بولپ، باستى ءىرى مەملەكەتتەرمەن بولعان قاتىناستى رەتكە سالىپ، توڭىرەكتەگى مەملەكەتتەرمەن بولعان كورشىلىك، دوستىق قاتىناستى دامىتىپ، بارشا داموۋ جولىندعى مەملەكەتتەرمەن دوستىق سەلبەستىكتى تەرەڭدەتىپ، حالقارالىق جانە وڭىرلىك ىستەرگە بەلسەنە ات سالىسىپ، سىرتقا باعىتتالعان قاتىناستىڭ جان ـ جاقتى، كوپ ساتىلى جاڭا جاعدایىن قالىپتاستىردى. پارتیا دۇنیە ءجۇزىنىڭ كوپ ۇیەكتەنۋى مەن حالقارالىق قاتىناستىڭ دەموكراتیالانۋىن بەلسەنە جەبەپ، ەكونومیكانىڭ جاھاندانۋىنىڭ بىرگە گۇلدەنىپ ـ كورىكەیۋگە ءتیىمدى بەتالىسقا قاراي داموۋن ىلگەرىلەتىپ، زورەكەرلىك پەن وكتەمدىك ساياسیعا تۇى ایقىن تۇردە قارسى تۇرىپ، بارشا داموۋ جولىندعى مەملەكەتتەردىڭ مۇددەسىن باتىل قورعاپ، ءادىل، ۇیلەسىمدى حالقارالىق ساياسیدىڭ، ەكونومیكانىڭ جاڭا ءتارتىبىن ورناتۋدى ىلگەرىلەتىپ، دۇنیە ءجۇزىنىڭ باياندى بەیبىتشىلىگىن، بىرگە گۇلدەنىپ ـ كورىكەیۋىن جەبەدى.

پارتیا مەملەكەتتى باسقارۋدا، ءسوز جوق، الدىمەن پارتیانى باسقارۋ، پارتیانى باسقارۋدا، ءسوز جوق، قاتاڭ بولۋدى باستان ـ ایاق باسا دارىپتەپ، پارتیا قۇرىلىسىن دەن قویا مىقتى یگەرىپ، پارتیا قۇرىلىسىنىڭ جاڭا ۇلى ینجەنەریاسىن باستادى جانە ىلگەرىلەتتى. پارتیا پارتیانىڭ ىشكى ساياسي تۇرمىسى جونىندەگى ءبىرقانشا ولشەمدى جاساپ، دەموكراتیالىق ورتالىقتاندىرۋ ءتۇزىمىن كەمەلدەندىرىپ، پارتیا ىشىندەگى دەموكراتیانى ساۋلەلەندىرىپ، پارتیانىڭ ىشكى ساياسي تۇرمىسىن قالىپقا ءتۇسىرۋدى جۇزەگە اسىردى؛ پارتیانى رەتتەۋدى جوسپارلى، ساتىلى تۇردە جۇرگىزىپ، پارتیا ىشىندەگى یدەیانىڭ كىرشىكسىز بولماۋى، ستیلدىڭ كىرشىكسىز بولماۋى، ۇیىمنىڭ كىرشىكسىز بولماۋى ماسەلەسىن كۇش سالا شەشتى؛ كادرلار قوسىنى قۇرىلىسىن توڭكەرىسشىل، جاس، ءبىلىمدى، ماماندانۋ باعىتى بویىنشا كۇشەیتىپ، ورتا جاس، جاس كادرلاردى تاڭداپ وسىرۋگە زور كۇش سالىپ، كادرلار قوسىنداعى قارتتار مەن جاستاردىڭ كەزەك اۋىسۋىن جەبەدى. پارتیا پارتیانىڭ باسشىلىق دەڭگەيى مەن بیلىك جۇرگىزۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋ، شىرىكتەسۋدەن اۋلاق بولىپ، ازعىنداۋدان ساقتانۋ جانە حاۋپ ـ قاتەرگە توتەپ بەرۋ قابىلەتىن جوعارىلاتۋ سىندى وسى ەكى ۇلكەن تاریحي تاقىرىپتى ویداعىداي شەشۋدى ارقاۋ ەتىپ، بیلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسى مەن العاباسارلىق قۇرىلىسىن نەگىزگى جەلى ەتىپ، پارتیانىڭ حالىق بۇقاراسىمەن بایلانىسىن كۇشەیتۋ، پارتیانىڭ ستیل قۇرىلىسىن كۇشەیتۋ جانە جاقسارتۋ، پارتیانىڭ بیلىك جۇرگىزۋ قابىلەتى قۇرىلىسىن كۇشەیتۋ سیاقتى كەلەلى ماسەلەلەر جونىندە ىلگەرىندى ـ كەیىندى قاۋلى شعارىپ، "ۇیرەنۋدى دارىپتەۋ، ساياسیدى دارىپتەۋ، تۇراشىلدىقتى دارىپتەۋ" تاربیەسى، "ۇشكە ۇاكىلدىك ەتۋ" ماڭىزدى یدەیاسىن ۇیرەنۋ ـ تاربیەسى قیمىلىن، كوممۇنیستەردىڭ العاباسارلىعىن ساقتاۋ تاربیەسى قیمىلىن، علمي داموۋ كوزقاراسىن ۇیرەنۋ جانە ونى امالیاتتان وتكىزۋ قیمىلى سیاقتى شوعىرلى ۇیرەنۋ ـ تاربیەسىن وربىستەتۋگە ۇیىمداستىردى. پارتیا پارتیا ستیلى، پاكتىك قۇرىلىسىن جانە شىرىكتەسۋگە قارسى تۇرۋ كۇرەسىن پارتیا مەن مەملەكەتتىڭ تاعدىرىنا ساياتىن جوعارى دەڭگەيگە كوتەرىپ، شىرىكتەسۋدى جازالاۋ جانە ودان ساقتانۋ جۇیەسى قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتتى.

رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدىڭ 40 جىلدىعى قارساڭىندا، پارتیا ورتالىق كومیتەتى سالتاناتتى قۇتتىقتاۋ جینالىسىن وتكىزدى، شي جینپىڭ جولداس ماڭىزدى ءسوز سویلەپ، رەفورما جۇرگىزىپ، ەسىك اشقان 40 جىلدا قول جەتكىزگەن ۇلى تابىستار مەن باعالى تاجرىبەلەردى جان ـ جاقتى قورىتىندىلاپ، رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ ـــ پارتیانىڭ ءبىر رەتكى ۇلى ویانۋى ءارى جۇڭگو حالقى مەن جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ داموۋ تاریحىندعى ءبىر رەتكى ۇلى توڭكەرىس ەكەندىگىن باسا دارىپتەپ، رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدى سوڭعى دەیىن جۇرگىزۋ ۇلى ۇندەۋىن شعاردى. رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋ جانە سوتسیالیستىك وسىزامانداندىرۋ قۇرىلىسىنىڭ ۇلى تابىستارى دۇنیەنى جالت قاراتتى، ەلمىز وندىرگىش كۇشتەردىڭ سالىستىرمالى تۇردە مەشۋۋ قالۋى جاعدایىنان ەكونومیكانىڭ جالپى مولشەرى دۇنیە ءجۇزى بویىنشا 2 ـ ورىنعا كوتەرىلۋگە دەیىنگى تاریحي سیپاتتى قامال الۋدى جۇزەگە اسىردى، حالىق تۇرمىسىنىڭ ىشەر اس، كیەر كیىمگە جارىماۋدان جالپى تۇلعالىق جاقتان دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە جەتىپ، جاپىاي دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە بەت الۋى سىندى تاریحي سەكىرۋدى جۇزەگە اسىردى، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ورنىنان تۇرۋدان بایۋعا دەەينگى ۇلى سەكىرۋىن ىلگەرىلەتتى.

جۇڭگو كوممۇنیستىك پارتیاسى مەن جۇڭگو حالقى ەرلىكپەن، قایسارلىقپەن كۇرەس جۇرگىزۋ ارقىلى دۇنیە جۇزىنە رەفورمالاۋ، ەسىك اشۋدىڭ زامانىمىزداعى جۇڭگونىڭ بولاشاعى مەن تاعدىرىن بەلگىلەیتىن شەشۋشى شارا ەكەندىگىن، جۇڭگوشا سوتسیالیزم جولىنىڭ جۇڭگونىڭ داموىنا، گۇلدەنىپ ـ كورىكەیۋىنە جەتەكشىلىك ەتەتىن دۇرىس جول ەكەندىگىن، جۇڭگونىڭ ارىسىندى قادامىمەن ءداۋىر كوشىن قۇىپ جەتكەندىگىن سالتاناتپەن جارىالادى.

ءتورتىنشى، جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ جاڭا داۋىرىنە جول اشۋ

پارتیا 18 ـ قۇرىلتایىنان بەرى، جۇڭگوشا سوتسیالیزم جاڭا داۋىرگە ءوتتى. پارتیا ءدوپ كەلگەن باستى مىندەت ـــ ءبىرىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ جاڭا جورىعىن باستاپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋىن جۇزەگە اسىرۋ ۇلى نىساناسىنا قاراي ۇزدىكسىز العا باسۋ.

شي جینپىڭ جولداستى ۇیتقى ەتكەن پارتیا ورتالىق كومیتەتى جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى ستراتەگیاسىنىڭ جالپى جاعدایى مەن دۇنیە جۇزىندە ءجۇز جىلدا بولماعان زور وزگەرىستەردى ءبىر تۇتاس یگەرىپ، جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ جاڭا ءداۋىرى ـــ الدىڭعىلارعا مۇراگەر، كەیىنگىلەرگە بۇیداگەر بولىپ، بولاشاققا جول اشاتىن، جاڭا تاریحي شارت ـ جاعدایدا جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ ۇلى جەڭىسىنە ۇزدىكسىز قول جەتكىزگەن ءداۋىر، جاپىاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋدىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتىپ، سول ارقىلى جاپىاي سوتسیالیستىك وسىزامانداناعان قۇدىرەتتى مەملەكەت قۇراتىن ءداۋىر، بۇكىل ەلدەگى ءار ۇلت حالقى مىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزگەن، ۇزدىكسىز تاماشا تۇرمىس جاراتاتىن، جالپى حالقتىڭ بىرگە بایۋىن بىرتىندەپ جۇزەگە اسىراتىن ءداۋىر، بارلىق جۇڭحۋا پەرزەنتتەرى ءبىر جاعادان باس، ءبىر جەڭنەن قول شعارىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن قۇلشىنا جۇزەگە اسىراتىن ءداۋىر، ەلمىز ادامزات ءۇشىن ۇزدىكسىز اناعۇرلىم زور ۇلەس قوسىتىن ءداۋىر ەكەندىگىن باسا دارىپتەدى. جۇڭگوشا سوتسیالیزمنىڭ جاڭا ءداۋىرى ـــ ەلمىز داموۋىنىڭ جاڭا تاریحي ورنى.

(جالعاسى 7 ـ بەتتە)